

Matkalla vauvaperhetyöntekijäksi

TEKSTI JA KUVA: **Tiina Marttila**

Kiikku-vauvaperhetyö on ennaltaehkäisevä työmuoto, jossa keskeistä on vauvan ja vanhemman välisen vuorovaikutussuhteen tukeminen ja hoitaminen (vamlas.fi). Sain haastateltavakseni kaksi vauvaperhetyötä opiskelevaa, lasten vastaanotoilla toimivaa sairaanhoitajaa Hannan ja Reitan sekä heidän mentorinsa, entisen vauvaperhetyöntekijän Teijan. Vuoden kestävä koulutus (15 op + 8 op harjoittelu) Helsingin Metropolia Ammatikorkeakoulussa on nyt puolessa välissä.

Vauvaperhetyön ydin

Hyvän näkeminen sekä lämmin ja kunnioittava kohtaaminen ovat keskeisiä vauvaperhetyön työtapoja. Niiden pohjalta lähdetään tukemaan vauvan ja vanhemman kiintymyssuhdetta. Tavoitteena on saada perhe selviytymään paremmin arjesta ja löytämään omat voimavaransa. Vauvan hyvä kehitys ja terve kasvu mahdollistuvat turvallisessa arjessa.

Miksi opiskelemaan?

Opiskeluihin hakeutumisen syyt löytyvät oman työn ja kykyjen kehittämishalusta. Reita työskentelee sosiaalipediatrian vastaanotolla, jossa asiakkaina on pääosin alle kaksivuotiaita vanhempineen. Perheet ovat usein lastensuojelun asiakkaita, joten arjen haasteet ja vuorovaikutuspulmat koskettavat heitä. Hannan tausta on lastenneurologialla ja perhetyöhön panostaminen on ollut hänen pitkäaikainen toiveensa. Uuden vauvaperhetyöntekijän tarve tuli ajankohtaiseksi Teijan siirryttyä lasten-

psykiatrilalle ja koulutuksen alettua uudelleen tauon jälkeen.

Ajatuksia opinnoista

Opinnot ovat osoittautuneet pitkälti itseohjautuviksi. Tiiviitä lähipäiviä on vain muutamia, joten niitä ehdottomasti haluttaisiin lisää. Toisaalta teoriapäivien jälkeen opittu jää hautumaan ja oma ajattelu kehittyy. Opinnot ovat sisältäneet konkareille paljon tuttua ja vahvistusta aiemmalle tiedolle. Uusia kiinnostavia kokonaisuuksia ovat olleet luennot raskauden ajasta ja vertaistieto vauvaperhetyötä tekevilta. Opiskellessa on ymmärtänyt omien tietojensa ja taitojensa rajallisuuden: asiat ovat monitahoisia ja usein hankalia.

Reita toivoisi enemmän valmiuksia vaativien tilanteiden käsittelyyn. Harjoittelu esimerkiksi lastensuojelussa olisi voinut tuoda lisävalmiuksia, mutta se ei järjestynyt. Käytännön harjoittelua on ollut vähemmän kuin opiskelijat olisivat toivoneet, joten opittua on hyödynnetty perustyössä.

Kiikkukiikarit

Opiskelu on auttanut suuntaamaan huomiota ja havaintoja perheiden vuorovaikutukseen eli kehittänyt ”kiikkukiikareita”. Teoriatietoon perustuva havainnointi onkin keskeinen vauvaperhetyön väline. Sen perusteella näkee ►

Haastateltavat vasemmalta oikealle: Hanna Hassinen, sairaanhoitaja lastenneurologian vastaanotolla ja Reita Vihervuori, sairaanhoitaja sosiaalipediatrian vastaanotolla sekä Teija Peltonen, sairaanhoitaja lastenpsykiatrialla (tuleva perhe- ja pariterapeutti, ex-vauvaperhetyöntekijä, vauvaperhetyön opintojen mentori).

asioita, joihin ei ole aiemmin kiinnittänyt huomiota. Esimerkiksi potilaskohtaamisista tehdyt videot ovat herkistäneet miettimään vauvan tilannetta, kun hänen vuorovaikutusyrityksiinsä ei vastata.

Opittu työarkeen

Esimiehet ja muu työryhmä ovat suhtautuneet vauvaperhetyöhön ja opintoihin positiivisesti. Itse työ on tärkeää ja innostavaa. Työajan käyttö on kuitenkin mietityttänyt Hannaa ja Reitaa. Onko vauvaperhetyöhön käytettävä aika revittävä muusta jo nyt kiireisestä työstä? Jättääkö työkaverit pulaan, jos lähtee tapaamaan jotakin perhettä?

Vauvaperhetyön kotikäyntejä pitää jatkossa harkita tarkkaan. Perheillä ehkä on jo erilaisia tukitoimia neuvolasta ja sosiaali-

palveluista, joten kenen kohdalla lisätuki sairaalasta on järkevää? Toisaalta vauvaperhetyön vahvuus löytyy juuri jalkautumisesta ja sairaanhoitajan taustasta. Esimerkiksi vastikään morfiinivieroitetuilla, omille vanhemmilleen kotiutuvilla vauvoilla voisivat kotikäynnit olla tarpeen, kun vierotusoireet vielä vaivaavat vauvaa ja vanhempienkin päihdehoito on ensimetreillä. Tiimityön malli ja yhteisvastaanotot ovat aktiivisessa käytössä sosiaalipediatriassa ja hoitajalla on selkeä roolinsa. Ehkä yhteisvastaanotoilta voisi löytää nykyistä useammin vauvaperhetyöntekijän lastenneurologiallakin?

Viesti sinulle

Lopuksi kysyin, miten kuka tahansa lasten parissa työskentelevä voisi hyödyntää vauvaperhetyön näkökulmaa. Sain konkreettisia ehdotuksia:

Opiskele ja kokeile mentalisaatiota, joka tarkoittaa toisen näkökulman ja kokemuksen pohtimista ja näkemistä. Se lisää hyvää kaikissa ihmissuhteissa. Kohtaa lapsi ja puhu lapsentasoisesti. Huomioi hänet aina, vaikka hän olisi kuinka pieni, vammainen tai sairas. Katso pientä silmiin, ihastele ja kehu! Vauvan lisäksi kehu myös vanhempaa. Kehu kaikkea sitä, minkä näet hyvänä ja toimivana, koska se vahvistaa ja voimaannuttaa. Siirrä huomio lapsen näkökulmaan, sanoita lapsen tunteita ja käytöstä. Lapsi voi kiukutella tai käyttäytyä hankalasti, mutta siihen on aina syytä. Jokainen lapsi on hyvä, tärkeä ja ihana. ■